

MIRJANA RADETIĆ-PAIĆ*, MAJA RUŽIĆ BAF**, VALTER OPAŠIĆ***

Percepcija učinkovitosti policije i obilježja policijskih službenika

Sažetak

Ciljem ovog rada želi se pronaći odgovor na pitanje na koji način pripadnici manjinske skupine Roma (N = 200), za razliku od ostalog istarskog stanovništva (N = 200), percipiraju učinkovitost policije i obilježja policijskih službenika. Pošlo se od pretpostavke da će Romi kao članovi jedne od manjinskih skupina na području Istre biti u mnogočemu diskriminiraniji od ostalog stanovništva, pa će samim time i na različite načine subjektivno percipirati učinkovitost policije i obilježja policijskih službenika.

Rezultati pokazuju da postoje razlike u percepciji učinkovitosti policije i obilježja policijskih službenika od strane Roma i od strane ostalog istarskog stanovništva, ali se generalno zaključuje da obje promatrane skupine pretežno pozitivno procjenjuju učinkovitost policije i obilježja policijskih službenika.

Ovaj rad znači korak u pravcu pomaka uloge Roma od objekta prema subjektu kaznenog prava i društvene sigurnosti. Znanstvena i aplikativna vrijednost ovog rada je da daje smjernice za kreiranje i implementaciju mjera za sprječavanje netolerancije i segregacije pri čemu se naglašava uloga državnih institucija, prije svega policije, ali i županijske i lokalne uprave.

Ključne riječi: percepcija, učinkovitost policije, obilježja policijskih službenika, Romi, stanovništvo Istre.

* dr. sc. Mirjana Radetić-Paić, viša asistentica, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za obrazovanje učitelja i odgojitelja.

** dr. sc. Maja Ružić Baf, viša asistentica, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za obrazovanje učitelja i odgojitelja.

*** Valter Opašić, univ. spec. oec., PU istarska, načelnik PP Poreč.

UVOD

Uloga policije u društvu pa tako i u lokalnoj zajednici vrlo je aktualna tema. U okviru tradicionalnog modela funkcioniranja policije, njena je najvažnija zadaća kontrola kriminaliteta. Ostale ključne funkcije policije obuhvaćaju pružanje različitih usluga hitne naravi, održavanje reda i mira na ulicama i ostalim javnim mjestima te pružanje širokog spektra različitih usluga građanima koje nemaju karakter hitnog uredovanja ili hitne pomoći (Rosenbaum, 1998).

Sukladno pozitivnim propisima Republike Hrvatske, Zakon o policijskim poslovima i ovlastima (NN 79/09.) u članku 3. stavku 1. i 2. navodi da poslovi policije obuhvaćaju: zaštitu života, prava, slobode, sigurnosti i nepovredivosti osobe; zaštitu javnog reda i mira te imovine; sprječavanje kaznenih djela i prekršaja, njihovo otkrivanje i prikupljanje podataka o tim djelima i počiniteljima; traganje za počiniteljima kaznenih djela za koja se progoni po službenoj dužnosti i prekršaja i njihovo dovođenje nadležnim tijelima; traganje za imovinskom koristi stečenoj kaznenim djelom; nadzor i upravljanje cestovnim prometom; protueksplozijsku zaštitu; poslove sa strancima; nadzor državne granice; poslove zaštite zračnog prometa propisane posebnim zakonom; poslove na moru i unutarnjim plovnim putovima iz nadležnosti policije; osiguranje i zaštitu osoba, objekata i prostora; postupanje s uhićenikom i pritvorenikom. Policijski poslovi obavljaju se primjenom policijskih ovlasti. U stavku 3. članku 1. istog Zakona propisano je da se pojedini policijski poslovi mogu propisati i drugim zakonom.

Ono što stanovništvo određene lokalne zajednice percipira, ali i što se u različitim medijima masovne komunikacije "nudi" slika je policijskog službenika kao "borca protiv zločina" ili zaštitnika društva od nasilja i anarhije. Nasuprot tome, slika policijskog službenika kao pružatelja usluga nevezano uz kriminalitet, ostaje nejasna i ne sasvim dovršena (Punch, 1979). Reiner (1994) čak smatra da ta slika najčešće zapravo i ne postoji u predodžbama najšireg broja ljudi. Čak i ako smo svjesni činjenice da pružanje usluga građanima, te briga za građane, također spadaju u policijske zadaće, još uvijek je vrlo teško percipirati te funkcije kao glavnu svrhu policije i osnovu postojanja i organiziranja policije kao društvene institucije. Ovdje je važno dodati i to da se ne radi samo o predodžbama javnosti odnosno laika, nego da su ovakvim predodžbama o policiji skloni i sami policijski službenici koji će u najvećem broju slučajeva svoju funkciju i ulogu u društvenoj zajednici tumačiti u terminima nadzora, a ne brige (Stephens i Saul, 1994).

S druge pak strane, stanovništvo svake lokalne zajednice ima potrebu i pravo za sigurnošću i zaštitom, te ukoliko se ne osjeća zaštićenim i sigurnim, izostat će njihov angažman, i to prije svega u suradnji s policijom. Upravo je taj problem naglašen kod pripadnika manjinskih i drugih osjetljivih skupina, posebice Roma, što je nerijetko jedan od bitnih razloga njihovog nesudjelovanja u inicijativama zajednice.

Kada govorimo o percepciji učinkovitosti policije, Bowling (1999) je analizirajući prioritete policije u svom istraživanju došao do podataka koji ukazuju na to da policija određene oblike kriminaliteta i uznemiravanja (kao što su npr. "seksualni" napadi i različiti oblici mučenja žrtvi) rangira kao više prioritete u poduzimanju intervencija u odnosu na druge oblike protupravnog ponašanja. Tako su u navedenom istraživanju rasistički napadi bili treći po redu prioriteta kad se radilo o etničkoj manjini porijeklom iz Azije

(iza provala i razbojstava), kod žena afričkog porijekla na četvrtom mjestu, muškaraca afričkog porijekla na šestom, a domicilnog stanovništva na sedmom mjestu prioriteta. Unatoč određenim razlikama u pogledima etničkih skupina i domicilnog stanovništva, domicilno stanovništvo smatra da su rasni napadi na etničke manjine jedan od triju najvažnijih policijskih prioriteta. Pokazatelji kojima domicilno stanovništvo procjenjuje da rasni napadi na etničke manjine jesu problem (32%), te da njihovo rješavanje treba biti prioritet (14%), ukazuju da postoji određena briga, odnosno pridavanje važnosti napadima na rasnoj osnovi od strane većinskog domicilnog stanovništva.

Kada se radi o percepciji pojedinih obilježja policijskih službenika, u literaturi (Uzelac, 2004) se navodi da se stručnjacima ne bi smjeli događati propusti, odnosno greške u prosudbama o tome tko sve i čime odstupa od uobičajenog ponašanja, koje je određeno širokim okvirom ponašanja, što predstavlja štetnost za pojedinaca i (ili) za njegovo okruženje, te iziskuje li navedeno dodatnu stručnu pomoć, tim više što posredno ili neposredno u njihovim rukama postoji i ostaje moćna poluga vlasti uz pomoć koje uzimaju sebi za pravo i korištenje npr. prisile, čime se potencira pitanje etičnosti. Odredbe o uporabi sredstava prisile moraju biti usklađene s međunarodnim pravnim standardima o uporabi sredstava prisile službenika koji provode zakon uređenima prema načelima za uporabu sredstava prisile. Pored toga, važno je naglasiti da policija postupa na protupravnost u ponašanju po načelima zakonitog postupanja, razmjernosti, nužnosti, supsidijarnosti, postupnosti, preciznosti i selektivnosti (Škrtić, 2008), poštujući dostojanstvo, ugled i čast svake osobe, kao i temeljna prava i slobode čovjeka.

Uzelac (2004) se stoga pita mogu li uopće etičke vrijednosti, kao polazišta iz kojih se vrši prosudba, biti od pomoći? Ili – koliko su upravo ove vrijednosti impostirane u načela uključujući i etička, na kojima počiva stručna intervencija? Navodi se primjer struka (npr. medicina) koje su detaljnije definirale ova načela u kojima postoje popisi pozitivnih i negativnih moralno-psiholoških osobina stručnjaka. Od pozitivnih, odnosno poželjnih osobina susreću se humanost, odgovornost, altruizam, poštenje, pravičnost, dosljednost, iskrenost, samokritičnost, skromnost i slično. Među negativnim, odnosno nepoželjnim navode se egoizam, sujetnost, oholost, zavist i slično. Dakle, navedene osobine predstavljaju jedan od preduvjeta pravilne prosudbe stručnjaka o ponašanju druge osobe odnosno poduzimanju određenih interventnih mjera.

Govoreći o policiji i njezinom djelovanju, naročito o pozitivnim osobinama, potrebno je spomenuti i Etički kodeks Hrvatske policije (2006) koji predstavlja skup načela o postupanju policijskih službenika, kako onih koja se temelje na normama međunarodnog i unutarnjeg prava tako i onih koja nisu izražena pravnim propisima, a nužna su za etično postupanje policijskih službenika Republike Hrvatske. U obavljanju službenih poslova policijski službenik poštuje ljudska prava i slobode svih, bez obzira na nacionalnosti, rasi, boji kože, vjerskom opredjeljenju, spolu, obrazovanju, društvenom položaju ili kojem drugom osobnom svojstvu ili okolnosti. Policijski službenik u svim prilikama čuva svoj ugled i ugled policijske službe, a osobnim primjerom iskazuje poštovanje dobrih običaja, slijedi etička načela službe i dosljedno provodi zakon. Pri obavljanju službenih zadaća u postupcima s građanima policijski službenik djeluje odlučno i obazrivo, on ne poduzima radnje koje mogu štetiti njegovoj časti i ugledu, te one radnje kojima se podriva povjerenje građana.

Ovdje treba ukazati i na problem institucionalnog ekstremizma. Autori Cajner Mraović i Mraović (2000) naglašavaju da institucionalni ekstremizam utječe na rutinsku reakciju, te obradu ekstremističkih delikata kao i na način na koji će pripadnici pojedinih, pogotovo manjinskih skupina biti tretirani kao žrtve, ali i radnici, svjedoci, osumnjičenici i građani. Naime, institucionalni ekstremizam je proces u okviru kojeg su pripadnici određenih etničkih, vjerskih ili drugih skupina sustavno diskriminirani i nepoštovani od strane pojedinaca koji rade u određenim institucijama, te postoji mogućnost da te institucije budu nositelji različitih vrsta diskriminacije. Problem je značajniji jer praksa koja vodi prema ekstremističkim ishodima nije nešto što se odvija bez znanja onih koji tu praksu provode, nego oni propuštaju razmotriti posljedice svojih postupanja za pripadnike etničkih manjina.

Posljednjih je godina hrvatsko zakonodavstvo doživjelo promjene kojima je bio cilj što dosljednije poštovanje ljudskih prava. Međutim, treba naglasiti da zakonske norme predstavljaju potencijal čije provođenje ovisi o stavovima i ponašanjima osoba koje su u društvu zadužene za provedbu zakona, te o konkretnom društvenom kontekstu (Cajner Mraović, 2003). Stoga se od ovog rada očekuje da znanstveno verificira te preduvjete kada se radi o manjinskoj skupini Roma kao skupini stanovništva koja prema međunarodnom pravu uživa posebnu zaštitu.

1. CILJ RADA I HIPOTEZA

Ovo istraživanje polazi, ne samo sa stajališta tradicionalne kriminologije koja se bavi obilježjima počinitelja i žrtvi kažnjivih radnji, nego uvažava i moderne kriminološke modele, posebice teoriju socijalne kontrole koja zahtijeva bavljenje osobama koje kreiraju i provode zakone. S druge strane, kako recentna inozemna istraživanja (Bowling, 1999; Ogawa, 1999; Levin, 2002) pokazuju da žrtve ekstremističkih delikata trebaju u prosjeku više vremena da se oporave od napada, te da su manje zadovoljne postupanjem policije u usporedbi s ostalim žrtvama, u ovom radu je postavljen cilj kojim se želi pronaći odgovor na pitanje na koji način pripadnici manjinske skupine Roma, za razliku od ostalog istarskog stanovništva, percipiraju učinkovitost policije i obilježja policijskih službenika.

Naime, ekstremističko nasilje obuhvaća kaznena djela protiv života i tijela, opće sigurnosti ljudi i imovine te različite ostale vrste delikata nasilja čije su žrtve pripadnici određenih, najčešće manjinskih društvenih skupina. Radi se, zapravo, o kriminalnom nasilju koje predstavlja ekstremnu ekspresiju predrasuda i stereotipa koji postoje u određenoj društvenoj zajednici. Ti stereotipi mogu biti kreirani na rasnoj, etničkoj ili religijskoj osnovi (Cajner Mraović i Mraović, 2000). Ekstremistički kriminalitet se razlikuje od ostalog po tome što je glavni cilj počinitelja ekstremističkog delikta da svojim kriminalnim ponašanjem odašilje poruku pripadnicima određenih, najčešće manjinskih skupina u određenoj društvenoj zajednici, susjedstvu, školi ili radnom mjestu. Dakle, ekstremistički delikti su delikti s porukom. Rasna mržnja je najčešća determinanta ekstremističkih delikata, ali poznate su i druge vrste diskriminacija kao što su etnička, spolna i vjerska, te u novije vrijeme seksualna i diskriminacija osoba s posebnim potrebama.

U istraživanju se generalno može poći od pretpostavke da će Romi kao članovi jedne od manjinskih skupina na području Istre biti u mnogočemu diskriminiraniji od ostalog

stanovništva, pa će samim time i na različite načine subjektivno percipirati učinkovitost policije i obilježja policijskih službenika.

Sukladno tome u istraživanju je postavljena hipoteza kojom se pretpostavlja postojanje razlike u percepciji učinkovitosti policije i obilježja policijskih službenika od strane Roma i od strane ostalog istarskog stanovništva.

2. METODE RADA

2.1. Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika je prigodni. Uzorak pripadnika manjinske skupine Roma (N = 200) biran je iz evidencija centara za socijalnu skrb Istarske županije (Centar za socijalnu skrb Pula, Buje, Rovinj, Poreč, Pazin i Labin) s obzirom na to da se procijenilo kako centri za socijalnu skrb još uvijek imaju najpotpunije podatke o pripadnicima promatrane nacionalne manjine, te se također pošlo od pretpostavke da veliki broj njenih pripadnika koristi prava iz socijalne skrbi na što upućuju recentna istraživanja (Radetić-Paić, 2009). Naime, istraživanje autora Šućura (2005) potvrđuje činjenicu da je socijalna pomoć Romima najčešći izvor prihoda, odnosno, da u gotovo 3/4 kućanstava socijalna pomoć predstavlja prvi ili drugi izvor prihoda. Skupina ispitanika ostalog stanovništva Istarske županije (N = 200) izjednačena je po spolu, dobi i obrazovanju sa skupinom Roma, a većim je dijelom također birana iz evidencija navedenih centara s obzirom na to da je, pored navedenih obilježja, s istom skupinom vrlo slična i po socioekonomskim prilikama (dakle obuhvaćena nekom vrstom materijalne zaštite), a manjim dijelom birana je i iz evidencije Zavoda za zapošljavanje. Dakle, potreban je oprez u interpretaciji podataka jer uzorci ne moraju biti reprezentativni za populaciju Roma, odnosno ostalog stanovništva Istre u cjelini.

2.2. Uzorak varijabli

Anketni upitnik je izrađen u suradnji s Radnom skupinom za planiranje, provođenje i praćenje Strategije djelovanja Policija u zajednici, Radnom skupinom za planiranje, provođenje i praćenje projekta Organizacija komunalne prevencije i misijom OESS-a u Hrvatskoj. Za potrebe ovog rada korištena su dva skupa varijabli koji se odnose na pitanja o učinkovitosti, odnosno uspješnosti policije i obilježja odnosno osobine policijskih službenika.

Učinkovitost policije odnosi se na procjene uspješnosti policije u različitim aspektima prevencije i suzbijanju kažnjivih radnji, zaštiti pojedinih osjetljivih skupina i održavanju javnog reda. Radi se o sljedećem skupu od osam varijabli:

- učinkovitost policije u prevenciji kriminala
- učinkovitost policije u zaštiti žena od nasilja
- učinkovitost policije u zaštiti djece od nasilja
- učinkovitost policije u zaštiti manjinskih skupina stanovništva
- učinkovitost policije u održavanju javnog reda
- učinkovitost policije u suzbijanju maloljetničke delinkvencije
- korist i pomoć koju građani imaju od policije
- pomoć koju policija pruža žrtvama kaznenih djela.

Obilježja policijskih službenika odnose se na procjene različitih osobina policijskih službenika koja mogu utjecati na povjerenje i suradnju građana s policijom. Radi se o skupu od dvanaest sljedećih varijabli:

- urednost policijskih službenika
- poštenje policijskih službenika
- pristojnost policijskih službenika
- pouzdanost policijskih službenika
- stručnost policijskih službenika
- brzina policijskih službenika
- ljubaznost policijskih službenika
- odlučnost policijskih službenika
- motiviranost policijskih službenika
- odgovornost policijskih službenika
- dostupnost policijskih službenika
- dosljednost policijskih službenika.

2.3. Metode obrade podataka

U obradi podataka, uz izračunavanje marginalnih frekvencija po svim promatranim varijablama, korištena je diskriminacijska analiza, kao multivarijatna metoda obrade podataka, a koja je sastavni dio programa *SPSS for Windows*. Kao kritična vrijednost statističke značajnosti uzeta je vjerojatnost pogreške manja od 5%.

2.4. Način provođenja istraživanja

Istraživanje je provedeno tijekom 2004. i 2005. godine tako da je u suradnji s Udrugom Roma Istarske županije i Centrima za socijalnu skrb Pula, Buje, Rovinj, Poreč, Pazin i Labin upitnik ispunio svaki ispitanik koji je ušao u uzorak sukladno uputama o načinu ispunjavanja upitnika. Svi upitnici u ovome istraživanju su anonimni i korišteni su isključivo za potrebe znanstvenog istraživanja.

3. REZULTATI I RASPRAVA

3.1. Ispitivanje razlike u percepciji učinkovitosti policije i obilježja policijskih službenika od strane Roma i od strane ostalog istarskog stanovništva temeljem deskriptivnih pokazatelja

Deskriptivnom analizom skupine odgovora na pitanja koja se odnose na percepciju učinkovitosti policije i obilježja policijskih službenika (tablica 1) generalno se zaključuje da Romi i ostalo istarsko stanovništvo pretežno pozitivno procjenjuju učinkovitost policije, ali i druga specifična (npr. osobna) obilježja policijskih službenika. Uglavnom su sva promatrana obilježja procjenjivana kao pozitivna ("dobra" i "jako dobra") u oko 50-80% slučajeva, osim učinkovitosti policije u prevenciji kriminala (48,75%). Razvidan je i relativno veći broj obiju skupina ispitanika koji općenito uspješno procjenjuju sljedeća obilježja policijskih službenika: urednost (81%), odlučnost (73%), pristojnost (75,25%), odgovornost (71%), stručnost (71%) i poštenje (70,25%).

S druge strane, nešto više od polovine ispitanika (52,25%) generalno je negativno procijenilo učinkovitost policije u prevenciji kriminala, a nešto manje od polovine u načelu je nezadovoljno zaštitom žena, djece i manjinskih skupina od nasilja, suzbijanjem maloljetničke delinkvencije, s pomoći žrtvama kaznenih djela, kao i s dosljednosti policijskih službenika.

Kada se radi o obilježjima policijskih službenika, ukupno gledajući, negativnije je procjenjivana brzina (46,75%), motiviranost (39,5%), dostupnost (38,25%), pouzdanost (35,75%) i dosljednost (34,75%).

Tablica 1: Marginalne frekvencije varijabli kojima je opisana učinkovitost policije i obilježja policijskih službenika u Istarskoj županiji

Varijabla	Kategorija	SVEGA		ROMI		OSTALO STANOVNIŠTVO	
		ap.	%	ap.	%	ap.	%
Ukupno		400	100,00	200	100,00	200	100,00
Kako procjenjujete: – učinkovitost policije u prevenciji kriminala	jako dobro	15	3,75	6	3,00	9	4,50
	dobro	180	45,00	85	42,50	95	47,50
	loše	153	38,25	82	41,00	71	35,50
	jako loše	52	13,00	27	13,50	25	12,50
– učinkovitost policije u zaštiti žena od nasilja	jako dobro	16	4,00	13	6,50	3	1,50
	dobro	197	49,25	96	48,00	101	50,50
	loše	131	32,75	63	31,50	68	34,00
	jako loše	56	14,00	28	14,00	28	14,00
– učinkovitost policije u zaštiti djece od nasilja	jako dobro	17	4,25	14	7,00	3	1,50
	dobro	191	47,75	92	46,00	99	49,50
	loše	144	36,00	69	34,50	75	37,50
	jako loše	48	12,00	25	12,50	23	11,50
– učinkovitost policije u zaštiti manjinskih skupina stanovništva od nasilja	jako dobro	25	6,25	14	7,00	11	5,50
	dobro	188	47,00	88	44,00	100	50,00
	loše	133	33,25	64	32,00	69	34,50
	jako loše	54	13,50	34	17,00	20	10,00
– učinkovitost policije u održavanju javnog reda	jako dobro	21	5,25	13	6,50	8	4,00
	dobro	253	63,25	121	60,50	132	66,00
	loše	102	25,50	49	24,50	53	26,50
	jako loše	24	6,00	17	8,50	7	3,50
– učinkovitost policije u suzbijanju maloljet- ničke delinkvencije	jako dobro	9	2,25	7	3,50	2	1,00
	dobro	201	50,25	96	48,00	105	52,50
	loše	147	36,75	74	37,00	73	36,50
	jako loše	43	10,75	23	11,50	20	10,00
– korist i pomoć koju građani imaju od policije	jako dobro	20	5,00	11	5,50	9	4,50
	dobro	201	50,25	96	48,00	105	52,50
	loše	132	33,00	65	32,50	67	33,50
	jako loše	47	11,75	28	14,00	19	9,50

Tablica 1: Marginalne frekvencije varijabli... (nastavak)

– pomoć koju policija pruža žrtvama kaznenih djela	jako dobro	17	4,25	12	6,00	5	2,50
	dobro	188	47,00	93	46,50	95	47,50
	loše	150	37,50	79	39,50	71	35,50
	jako loše	45	11,25	16	8,00	29	14,50
– urednost policijskih službenika	jako dobro	39	9,75	28	14,00	11	5,50
	dobro	285	71,25	133	66,50	152	76,00
	loše	53	13,25	26	13,00	27	13,50
	jako loše	23	5,75	13	6,50	10	5,00
– poštenje policijskih službenika	jako dobro	13	3,25	9	4,50	4	2,00
	dobro	268	67,00	130	65,00	138	69,00
	loše	91	22,75	47	23,50	44	22,00
	jako loše	28	7,00	14	7,00	14	7,00
– pristojnost policijskih službenika	jako dobro	26	6,50	17	8,50	9	4,50
	dobro	275	68,75	134	67,00	141	70,50
	loše	71	17,75	33	16,50	38	19,00
	jako loše	28	7,00	16	8,00	12	6,00
– pouzdanost policijskih službenika	jako dobro	19	4,75	12	6,00	7	3,50
	dobro	238	59,50	114	57,00	124	62,00
	loše	117	29,25	58	29,00	59	29,50
	jako loše	26	6,50	16	8,00	10	5,00
– stručnost policijskih službenika	jako dobro	17	4,25	10	5,00	7	3,50
	dobro	267	66,75	135	67,50	132	66,00
	loše	82	20,50	37	18,50	45	22,50
	jako loše	34	8,50	18	9,00	16	8,00
– brzinu policijskih službenika	jako dobro	16	4,00	8	4,00	8	4,00
	dobro	197	49,25	99	49,50	98	49,00
	loše	139	34,75	66	33,00	73	36,50
	jako loše	48	12,00	27	13,50	21	10,50
– ljubaznost policijskih službenika	jako dobro	19	4,75	13	6,50	6	3,00
	dobro	258	64,50	123	61,50	135	67,50
	loše	100	25,00	52	26,00	48	24,00
	jako loše	23	5,75	12	6,00	11	5,50
– odlučnost policijskih službenika	jako dobro	32	8,00	20	10,00	12	6,00
	dobro	260	65,00	128	64,00	132	66,00
	loše	83	20,75	40	20,00	43	21,50
	jako loše	25	6,25	12	6,00	13	6,50
– motiviranost policijskih službenika	jako dobro	14	3,50	6	3,00	8	4,00
	dobro	228	57,00	103	51,50	125	62,50
	loše	122	30,50	67	33,50	55	27,50
	jako loše	36	9,00	24	12,00	12	6,00

Tablica 1: Marginalne frekvencije varijabli... (nastavak)

– odgovornost policijskih službenika	jako dobro	19	4,75	11	5,50	8	4,00
	dobro	266	66,50	128	64,00	138	69,00
	loše	98	24,50	51	25,50	47	23,50
	jako loše	17	4,25	10	5,00	7	3,50
– dostupnost policijskih službenika	jako dobro	13	3,25	6	3,00	7	3,50
	dobro	234	58,50	111	55,50	123	61,50
	loše	125	31,25	66	33,00	59	29,50
	jako loše	28	7,00	17	8,50	11	5,50
– dosljednost policijskih službenika	jako dobro	10	2,50	3	1,50	7	3,50
	dobro	251	62,75	116	58,00	135	67,50
	loše	111	27,75	60	30,00	51	25,50
	jako loše	28	7,00	21	10,50	7	3,50

Uvidom u razlike među promatranim skupinama evidentno je da su te razlike relativno male. U procjenama učinkovitosti policije, Romi, ukupno gledajući, lošije procjenjuju učinkovitost policije u prevenciji kriminala (54,5%), odnosno svega 6,5% više od ostalog stanovništva Istre, kao i učinkovitost policije u zaštiti manjinskih skupina stanovništva od nasilja (49%) tj. svega 4% više od ostalog stanovništva Istre. Motiviranost kao obilježje policijskih službenika Romi procjenjuju lošijom (45,5%) od ostalog stanovništva Istre (33,5%), kao i dostupnost, koju Romi procjenjuju lošijom u 41,5% slučajeva dok to procjenjuje ostalo stanovništvo u 35% slučajeva. Dosljednost Romi također procjenjuju lošijom (40,5%) od ostalog stanovništva Istre (29%). Evidentno je da Romi najlošije procjenjuju učinkovitost policije u zaštiti manjinskih skupina stanovništva od nasilja (17%) i korist koju građani imaju od policije (14%), i to češće od ostalog stanovništva Istre.

Ostalo stanovništvo Istre za razliku od romskog iznosi vrlo male, gotovo zanemarive procjene razlika u negativnom smjeru (do svega nekoliko postotaka). Ostalo stanovništvo je najlošije procjenjivalo pomoć koju policija pruža žrtvama kaznenih djela (14,5%). Zaključuje se da razlike između Roma i ostalog stanovništva Istre u promatranim varijablama nisu značajno izražene, međutim navedeni pokazatelji upućuju na to da je određeni broj Roma manje zadovoljan pojedinim, navedenim aspektima učinkovitosti i obilježjima policijskih službenika. Naime, kada se radi o manjinskim skupinama, o čemu je bilo riječi u uvodnom dijelu, autori Cajner Mraović i Mraović (2000) ukazuju na problem institucionalnog ekstremizma koji utječe na način na koji će pripadnici takvih skupina biti tretirani kao žrtve, radnici, svjedoci, osumnjičeni i građani od strane službenika pojedinih institucija, pa tako i policije. Tim procesom moguće je diskriminirati pripadnike manjinskih skupina, a što posljedično može utjecati na percepciju učinkovitosti pojedinih službenika, odnosno institucija.

Kada se radi o obilježjima policijskih službenika, u literaturi se navode različita mišljenja o percepciji takvih obilježja i postupanju policije prema manjinama. Tako primjerice autor Janofsky (1997) analizirajući prekoračenje dužnosti policijskih službenika navodi da je u Sjedinjenim Američkim Državama rašireno mišljenje da policijski službenici diskriminiraju manjine, posebice Afroamerikance što je potvrđeno u određenom broju incidenata (brutalnom postupanju, korupciji i slično). Westley (1985) zaključuje da policija postupa na određeni način, odnosno prekoračuje svoje ovlasti kako bi pridobila poštovanje, posebno kod manjinskih skupina, a sličnog je mišljenja autor Franklin (2000)

koji je na temelju rezultata svojih istraživanja došao do podatka da u nekim lokalnim zajednicama počinitelji delikata s obilježjima ekstremizma percipiraju svoje nasilno ponašanje kao pozitivno, smatrajući da društvo odobrava nasilje koje čine nad različitim manjinskim skupinama stanovništva.

Iako se prilikom povezivanja dobivenih rezultata na populaciji Roma s rezultatima navedenih stranih istraživanja, može postaviti pitanje njihove relevantnosti u odnosu na aktualno istraživanje, pojedina istraživanja navode da se u različitim zemljama upravo najteža diskriminacija provodi najprije prema Romima, a odmah zatim prema tamnoputim afričkim doseljenicima (<http://www.dw-world.de/dw/article/0,,4196239,00.html>).

Noviji podaci istraživanja, prikupljeni gotovo identičnim upitnikom ovdje prikazanog istraživanja na uzorku ispitanika cijele Republike Hrvatske (Cajner Mraović, 2009.) ukupno gledano, ukazuju na to da ocjene postupanja policije nisu izrazito negativne, što potkrepljuju i ovdje dobiveni rezultati. Naime, udio osoba u Republici Hrvatskoj koje daju negativne ocjene kreće se između desetine i petine tj. nešto su povoljnije od ovdje dobivenih pokazatelja (uglavnom više od trećine). Velika većina hrvatskih građana u navedenom istraživanju smatra kako su policijski službenici urednog izgleda, dvije trećine percipira ih pristojnima, a nešto manji broj vjeruje kako je policija učinkovita u održavanju javnog reda u mjestu u kojem stanuju, postupa prema propisima, surađuje s lokalnim stanovništvom u rješavanju problema te kako su policijski službenici pristupačni i za suradnju. S druge strane, negativnijim su se pokazale procjene učinkovitosti u sprječavanju kriminala, a na što ukazuju i ovdje dobiveni podaci. Zanimljivo je da su u istom istraživanju stanovnici Istre, Primorja i Gorskog Kotara kritičniji od stanovnika drugih regija.

3.2. Diskriminacijska analiza varijabli koje opisuju učinkovitost policije i obilježja policijskih službenika od strane Roma i od strane ostalog istarskog stanovništva

Iako su deskriptivni rezultati pokazali da postoje određene, iako relativno male, razlike u percepciji učinkovitosti policije i obilježja policijskih službenika, između promatrane skupine Roma i ostalog stanovništva Istre, ove su razlike ispitane i temeljem diskriminacijske analize kako bi se stekao uvid u bit tih razlika.

Diskriminacijska analiza učinjena je na skupu varijabli kojima se opisuje učinkovitost policije i obilježja policijskih službenika. S obzirom na to da se radi o diskriminacijskoj analizi dviju skupina ispitanika – Roma i ostalog stanovništva, dobivena je jedna diskriminacijska funkcija koja je, kako proizlazi iz tablice 2, statistički značajna na razini $P = .05$ i diskriminira promatrane skupine ispitanika. Kanonička korelacija koju očitavamo u istoj tablici pokazuje relativno nisku diskriminacijsku moć te funkcije u praktičnom smislu, što znači da na razlike u percepciji učinkovitosti policije i obilježja policijskih službenika između skupina utječu i neki drugi čimbenici koji nisu obuhvaćeni promatranim skupom varijabli.

Funkcija	Svojevredna vrijednost	% varijance	Kumulativna varijanca u %	Kanonička korelacija
1	,133	100,0	100,0	,343
Test funkcije	Lambda	Chi-square	df	Značajnost
1	,883	48,474	20	,000

Tablica 2: Karakteristični korijen i Wilksova Lambda

Analiziramo li diskriminacijske koeficijente ove funkcije (tablica 3) vidimo da nju najvećim dijelom čine varijable kojima se opisuje dosljednost policijskih službenika, pomoć koju policija pruža žrtvama kaznenih djela, učinkovitost policije u zaštiti manjinskih skupina stanovništva, poštenje policijskih službenika i motiviranost policijskih službenika. Najveće korelacije s diskriminacijskom funkcijom imaju varijable dosljednost policijskih službenika, motiviranost policijskih službenika i pomoć koju policija pruža žrtvama kaznenih djela.

Na temelju uvida u položaje aritmetičkih sredina skupina na diskriminacijskoj funkciji, diskriminacijske koeficijente funkcije i strukturu matrice (tablica 4), zaključujemo da Romi, za razliku od ostalog stanovništva Istre, smatraju da policija pruža dostatnu pomoć žrtvama kaznenih djela, dok ostalo stanovništvo više percipira dosljednost policijskih službenika, učinkovitost policije u zaštiti manjinskih skupina stanovništva i motiviranost policijskih službenika.

	C	S
Učinkovitost policije u prevenciji kriminala	,377	,163
Učinkovitost policije u zaštiti žena od nasilja	-,268	-,132
Učinkovitost policije u zaštiti djece od nasilja	-,334	-,118
Učinkovitost policije u zaštiti manjinskih skupina stanovništva	,485	,171
Učinkovitost policije u održavanju javnog reda	,206	,113
Učinkovitost policije u suzbijanju maloljetničke delinkvencije	,043	,019
Korist i pomoć koju građani imaju od policije	,238	,126
Pomoć koju policija pruža žrtvama kaznenih djela	-,682	-,230
Urednost policijskih službenika	-,273	-,124
Poštenje policijskih službenika	-,479	-,021
Pristojnost policijskih službenika	,140	-,051
Pouzdanost policijskih službenika	,285	,061
Stručnost policijskih službenika	-,242	-,069
Brzina policijskih službenika	,310	,045
Ljubaznost policijskih službenika	-,310	-,010
Odlučnost policijskih službenika	-,301	-,130
Motiviranost policijskih službenika	,458	,373
Odgovornost policijskih službenika	-,022	,078
Dostupnost policijskih službenika	-,181	,205
Dosljednost policijskih službenika	,714	,435

Tablica 3: Standardizirani kanonički diskriminacijski koeficijenti funkcija (C) i struktura matrice (S)

	Funkcija
Romi	,364
Ostalo stanovništvo Istre	-,364

Tablica 4: Analiza aritmetičkih sredina skupina na diskriminacijskoj funkciji

Ispitujući iskustva i stavove žrtava i svjedoka kaznenih djela prema postupanju policije, u kontekstu pomoći žrtvama kaznenih djela, u izvještaju pripremljenom za UNDP – Program Ujedinjenih naroda za razvoj, (http://www.google.co.uk/search?q=Iskustva+i+stavovi+%C5%BErtava+i+svjedoka+kaznenih+djela+prema+postupanju+policije.+Pripremljeno+za%3A+UNDP+%E2%80%93+Program+Ujedinjenih+naroda+za+razvoj+...&rls=com.microsoft:*:IE-SearchBox&ie=UTF-8&oe=UTF-8&sourceid=ie7;&rlz=) prikazani su podaci koji se, između ostalog, odnose i na subjektivnu procjenu vlastite sigurnosti žrtava kaznenih djela, te čimbenike koji mogu utjecati na osjećaj sigurnosti, a to su zaštita (uključujući i savjete o zaštiti) i podrška. Većina ispitanika smatrala je da bi im u osjećaju sigurnosti pomogao pravni savjet i pomoć. Oko četvrtine ispitanika željelo bi policijsku zaštitu, a emotivnu podršku i psihološku pomoć bi željelo oko 10% ispitanika. Ispitanice bi nešto češće od prosjeka željele psihološku pomoć, dok bi ispitanici koji su završili samo osnovnu školu, češće željeli policijsku zaštitu. Žrtve krađa bi češće željele pravni savjet i pomoć, a rijetko smatraju da im je potrebna psihološka pomoć. Žrtve obiteljskog nasilja bi u gotovo polovici slučajeva željele policijsku zaštitu, što je znatno više od prosječnih 24% slučajeva. Neki savjet o zaštiti je dobilo nešto više od polovice ispitanika (oko 54%). Važno je napomenuti da su savjet o zaštiti češće dobivale žrtve obiteljskog nasilja (približno u 85% slučajeva).

Kada se radi o procjenama motiviranosti policijskih službenika, u već spomenutom istraživanju (Cajner Mraović, 2009), ispitanici Republike Hrvatske relativno se visoko slažu s tvrdnjama da su policijski službenici motivirani, što potkrepljuje ovdje dobivene rezultate. Dosljednost policijskih službenika tom prilikom nije analizirana.

Isto potvrđuje uvid u postojanje razlika između skupina na manifestnim varijablama u tablici 5 u kojoj su navedeni podaci o aritmetičkim sredinama, standardnim devijacijama skupina, F-testu i značajnosti (p). Manifestne varijable koje opisuju motiviranost i dosljednost policijskih službenika značajne su na razini značajnosti $p < 0,01$.

S obzirom na relativno povoljne deskriptivne pokazatelje i relativno nisku diskriminativnu moć, diskriminacijskom analizom izlučene funkcije, možemo zaključiti da Romi na području Istre ne percipiraju učinkovitost policije i obilježja policijskih službenika bitno različito od ostalog stanovništva, zbog svojih specifičnih obilježja kao manjine u Istri, te se slijedom toga postavlja hipoteza, kojom se pretpostavljalo postojanje razlike u percepciji učinkovitosti policije i obilježja policijskih službenika od strane Roma i od strane ostalog istarskog stanovništva, može samo djelomično prihvatiti.

	Aritmetičke sredine		Standardne devijacije		F	p
	Romi	ostali	Romi	ostali		
Učinkovitost policije u prevenciji kriminala	2,65	2,56	,75	,77	1,409	,236
Učinkovitost policije u zaštiti žena od nasilja	2,53	2,61	,81	,74	,927	,336
Učinkovitost policije u zaštiti djece od nasilja	2,53	2,59	,80	,71	,737	,391
Učinkovitost policije u zaštiti manjinskih skupina stanovništva	2,59	2,49	,85	,75	1,553	,213
Učinkovitost policije u održavanju javnog reda	2,35	2,30	,73	,60	,680	,410
Učinkovitost policije u suzbijanju maloljetničke delinkvencije	2,57	2,56	,74	,69	,020	,889
Korist i pomoć koju građani imaju od policije	2,55	2,48	,80	,73	,835	,361
Pomoć koju policija pruža žrtvama kaznenih djela	2,50	2,62	,73	,76	2,812	,094
Urednost policijskih službenika	2,12	2,18	,72	,60	,820	,366
Poštenje policijskih službenika	2,33	2,34	,67	,64	,023	,879
Pristojnost policijskih službenika	2,24	2,27	,72	,64	,136	,713
Pouzdanost policijskih službenika	2,39	2,36	,72	,63	,195	,659
Stručnost policijskih službenika	2,32	2,35	,71	,68	,256	,613
Brzina policijskih službenika	2,56	2,54	,77	,74	,110	,741
Ljubaznost policijskih službenika	2,32	2,32	,68	,62	,006	,939
Odlučnost policijskih službenika	2,22	2,29	,70	,68	,889	,346
Motiviranost policijskih službenika	2,55	2,36	,74	,66	7,353	,007*
Odgovornost policijskih službenika	2,30	2,27	,65	,59	,319	,573
Dostupnost policijskih službenika	2,47	2,37	,69	,64	2,230	,136
Dosljednost policijskih službenika	2,50	2,29	,70	,59	10,005	,002*

*p<0,01

Tablica 5: Rezultati univarijatne analize varijance u originalnim vrijednostima

4. ZAKLJUČAK

Temeljem dobivenih pokazatelja zaključuje se da Romi na području Istre ne percipiraju učinkovitost policije i obilježja policijskih službenika bitno različito od ostalog stanovništva, zbog svojih specifičnih obilježja kao manjine u Istri, odnosno, da obje promatrane skupine pretežno pozitivno procjenjuju učinkovitost policije i specifična obilježja policijskih službenika.

Naime, logičnost dobivenih rezultata ogleda se u činjenici da na području Istre ne postoje značajni determinatori ekstremističkih delikata u odnosu na romsko stanovništvo, odnosno posredno možemo zaključiti da predrasude i stereotipi ostalog stanovništva Istre nisu toliki da bi nad romskim stanovništvom činili kaznena djela. Predrasude o manjinskim skupinama i različitostima općenito, na području Istre, nisu dio društvene kulture i ne prenose se s generacije na generaciju, kao takve nisu široko rasprostranjene, te stoga i nemaju jak utjecaj na negativno ponašanje članova društva (Radetić-Paić, 2010). Navedeno možemo potkrijepiti činjenicama da su etničke manjine znatno izloženije kriminalnim napadima, kada se prvi puta pojave u do tada etnički homogenom području. Tada ekstremističko nasilje predstavlja otpor prema društvenim promjenama (Cajner Mraović i Mraović, 2000). Navedeno nije slučaj na području Istre s obzirom na to da Romi borave u Istri od XV. stoljeća.

Ovaj rad znači korak u pravcu pomaka uloge Roma od objekta prema subjektu kaznenog prava i društvene sigurnosti. Znanstvena i aplikativna vrijednost rezultata ovog rada bila bi, kako je predviđeno i samim prijedlogom okvirnog sadržaja Nacionalnog programa za Rome (2003), da daje smjernice za kreiranje i implementaciju mjera za sprječavanje netolerancije i segregacije pri čemu se naglašava prije svega uloga državnih tijela, ali i županijske i lokalne uprave.

Konkretno, u kontekstu navedenih mjera, a što ističe autorica Cajner Mraović (1999), edukacija je prvo pitanje koje se postavlja u svezi s praksom policijskog postupanja. Neučinkovitost policije, u najširem smislu, vrlo se loše odražava na stav koji javnost zauzima prema policiji. Iako i druge službe i institucije imaju problema u definiranju modaliteta postupanja u slučajevima nasilja, policija se ipak tu nalazi u težem položaju jer je ona prva karika u lancu društvene reakcije, a problemi koje ona mora rješavati hitnog su karaktera. Stoga se, autorica zaključuje, uviđa da učinkovita reakcija na nasilje zahtijeva kooperativnu i koordiniranu akciju različitih službi i institucija.

Ukoliko pokušamo sagledati perspektive policije u prevenciji ekstremističkog nasilja i postizanju većeg stupnja sigurnosti kod manjinskih skupina, najveći potencijal pronalazimo u policijskim službenicima u ophodnji. Oni su u mogućnosti provoditi smislene, kontinuirane, proaktivne i preventivne mjere suzbijanja ekstremističkog nasilja na lokalnoj razini.

Slijedom navedenog Cajner Mraović i Mraović (2000) predlažu sljedeće mjere u pravcu suzbijanja ekstremističkog nasilja:

- Pružiti podršku antidiskriminacijskoj legislativi na svim razinama, kako na državnoj tako i na lokalnim razinama, te osigurati punu pravnu zaštitu od diskriminacije i nasilja.

- Potaknuti policijske organizacije da uključe ovu problematiku u obuku policijskih službenika na svim razinama. Takvi programi obuke i treninga čine policijske službenike znatno spremnijima i sposobnijima za suradnju s ostalim nadležnim društvenim službama i institucijama pri prevenciji i procesuiranju ekstremističkog nasilja, a navedeno utječe i na učinkovitost u procesu humaniziranja lokalne zajednice.
- Treba osigurati financijsku podršku organizacijama koje pružaju pomoć žrtvama nasilja.
- Reagirati na radikalnu desno orijentiranu, agresivnu i u suštini opasnu retoriku koja potiče sve oblike ekstremističkog nasilja.

Pored toga od značaja su mjere pravne zaštite žrtava nasilja, kao i prevencije ekstremističkog nasilja nad Romima, s posebnim naglaskom na zaštitu obitelji, djece i mladeži. Također je potrebno uključivanje Roma u društvo na različitim razinama pri čemu se, između ostalog, podrazumijeva reguliranje njihovog statusa, jednaki tretman od strane društvenih institucija, te poduzimanje mjera za osiguranje sudjelovanja Roma u društvenim procesima na svim razinama.

LITERATURA

1. Bowling, B. (1999). *Violent Racism: Victimisation, Policing, and Social Context*. Clarendon Studies in Criminology. Oxford: Oxford University Press.
2. Cajner Mraović, I. (1999). *Dodatna stručna osposobljenost kao preduvjet postupanja redarstvenih vlasti u povodu nasilja u obitelji*. Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 6(2), 847.-867.
3. Cajner Mraović, I., Mraović, A. (2000). *Ekstremističko nasilje: Neka temeljna pitanja o fenomenologiji, etiologiji i suzbijanju pojave*. Policijska i sigurnost, 9(3-6), 174.-186.
4. Cajner Mraović, I. (2003). *Policijska i zaštita osjetljivih skupina: djeca, žene i manjine*. Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 24(2), 871.-891.
5. Cajner Mraović, I. (2009). *O percepciji sigurnosti građana, postupanju policije, te suradnji između policije i lokalne zajednice: nacionalno istraživanje javnog mnijenja*, Program Ujedinjenih naroda za razvoj u Republici Hrvatskoj (UNDP). Zagreb: MUP RH.
6. Etički kodeks Hrvatske policije (2006). <http://www.mup.hr/30.aspx> - 22. veljače 2010.
7. Iskustva i stavovi žrtava i svjedoka kaznenih djela prema postupanju policije. Pripremljeno za: UNDP – Program Ujedinjenih naroda za razvoj, Agencija PULS d.o.o. http://www.google.co.uk/search?q=Iskustva+i+stavovi+%C5%BErtava+i+svjedoka+kaznenih+djela+prema+postupanju+policije.+Pripremljeno+za%3A+UNDP+%E2%80%93+Program+Ujedinjenih+naroda+za+razvoj+...&rls=com.microsoft:*:IE-SearchBox&ie=UTF-8&oe=UTF-8&sourceid=ie7;&rlz=-10 rujna 2010.
8. Janofsky, M. (1997). *Under Siege, Philadelphia's Criminal Justice System Suffers Another Blow*. The New York Times. (April 10), 14A.
9. Legović, A. (2009). *Manjine u EU-U žrtve su diskriminacije*. www.dw-world.de/dw/article/0,,4196239,00.html. - 20. ožujka 2010.
10. Levin, J. (2002). *The Violence of Hate: Confronting Racism, Anti-Semitism, and Other Forms of Bigotry*. Boston: Allyn & Bacon.

11. Nacionalni program za Rome (2003). Vlada Republike Hrvatske. <http://www.vlada.hr/nacionalniprogramromi/content/blogcategory/13/29/lang,hrvatski/> - 22. veljače 2010.
12. Ogawa, B. K. (1999). *Colour of Justice: Culturally Sensitive Treatment of Minority Crime Victims*. California: Allyn and Bacon.
13. Punch, M. (1979). *The Secret Social Service*. U: Simon Holdaway (urednik) *The British Police*. London: Arnold.
14. Radetić-Paić, M. (2009). *Istarski Romi žrtve kriminaliteta: percepcija različitih obilježja stupnja sigurnosti Roma i ostalog stanovništva Istre*. Doktorska disertacija. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
15. Radetić-Paić, M. (2010). *Izloženost romskoga i ostalog stanovništva u Istri viktimizaciji kaznenim djelima*. *Migracijske i etničke teme*, 26(1), 49.-65.
16. Reiner, R. (1994.). *'Policing and the Police'*. U: Mike Maguire i sur. (urednici). *The Oxford Handbook of Criminology*. Oxford: Oxford University Press.
17. Rosenbaum, D. (1998). *The Changing Role of the Police: Assessing the Current Transition to Community Policing*. U: Jean Paul Brodeur (urednik). *How to Recognize Good Policing. Problems and Issues*. London: SAGE Publications.
18. Stephens, M. i Saul B. (1994). *Police Force Police Service. Care and Control in Britain*. London: Macmillan.
19. Škrtić, D. (2008). Ovlast na uporabu sile kao razlog isključenja protupravnosti. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*. 15(1), 255.-282.
20. Šućur, Z. (2005). *Siromaštvo kao sastavnica sociokulturnog identiteta Roma*. U: Štambuk M. (urednica). *Kako žive hrvatski Romi = How do Croatian Roma Live*. Zagreb: Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar", 133.-158.
21. Uzelac, S. (2004). *Neka etička pitanja određenja poremećaja u ponašanju djece i mladih*. U: Bašić, J., Koller-Trbović, N. i Uzelac, S. (urednici). *Poremećaji u ponašanju i rizična ponašanja: pristupi i pojmovna određenja*. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 73.-81.
22. Uzelac, S. (2004). *Potrebe i mogućnosti jedinstvene evidencije poremećaja u ponašanju*. U: Bašić, J., Koller-Trbović, N. i Uzelac, S. (urednici). *Poremećaji u ponašanju i rizična ponašanja: pristupi i pojmovna određenja*. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 141.-147.
23. Westley, W. A. (1985). *Nasilje i policija*. U: Kuvačić, I. *Uvod u sociologiju*. Golden marketing – Tehnička knjiga. Zagreb, 2004., 506.-510.
24. *Zakon o policiji* (2000). NN 129/00. Zagreb: Narodne novine.
25. *Zakon o policijskim poslovima i ovlastima* (2009). NN 76/09. Zagreb: Narodne novine.

Summary

Mirjana Radetić-Paić, Maja Ružić Baf, Valter Opašić

Perception of Police Efficiency and of Police Officers Characteristics

This research's goal is to find the answer to the question: How do members of the Roma minority group (N = 200), as opposed to the remaining Istrian population (N = 200), perceive the police efficiency and the characteristics of police officers? It is assumed that the Roma, as one of the members of minority groups in Istria, are more discriminated in many ways compared to the rest of the Istrian population, and consequently perceive in different ways the efficiency of the police and the characteristics of police officers.

The results show that there are differences in the perception of police efficiency and characteristics of police officers by the Roma and the Istrian population, but it is generally concluded that both groups observed evaluated mainly positively the efficiency of the police and the characteristics of police officers.

This work is a step in the direction of shifting the role of the Roma from the object to the subject of criminal law and social security. The scientific and practical value of the results of this work provides the guidelines for the creation and implementation of measures for the prevention of intolerance and segregation, whereby the role of state bodies, primarily the Police, the Istrian County and the local government is emphasized.

Key words: the perception, the efficiency of the police, the characteristics of police officers, the Roma, the population of Istria.